

1. Obiekt

19/17
CERKIEW PRAWOSŁAWNA (6)

2. Czas powstania

pocz. XX w./przed
1915 r./

3. Miejscowość

RÓŻANYSTOK

4. Adres

Różanystok
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo Białostockie
gmina Dąbrowa Białostocka
pow. Soudzka

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Krzywostok
Krasnystok

7. Przynależność administracyjna
przed 1.VI.1975

województwo białostockie
powiat Dąbrowa Białostocka

8. Właściciel i jego adres

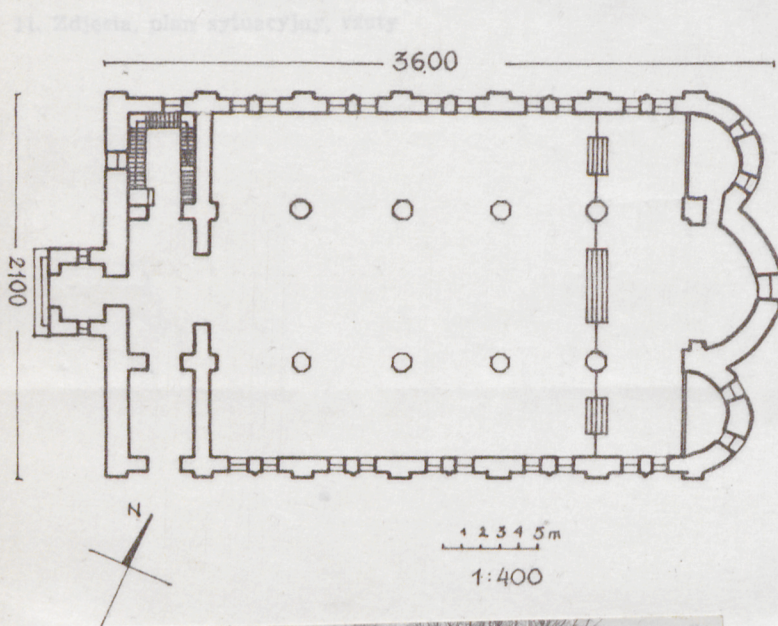
Zespół Szkół Rolniczych
w Różanymstoku

9. Użytkownik i jego adres

Zespół Szkół Rolniczych
w Różanymstoku

10. Rejestr zabytków

Nr. 741 data 16.04.1991

autor zdjęć Krzysztof. A. Jabłoński
data wykonania X.1988 r BBiDZ w B-stoku
miejsce przechowywania negatywów

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Historia: klasztor dominikanów w Różanymstoku został ufundowany przez Szczęsnego Tyszkiewicza. W 2 p. XVIII w. wzniesiono murowany kościół i zabudowania klasztorne. Po kasacie zakonu w 1846 roku budynki poklasztorne przekazano w użytkowanie żeńskiemu zakonowi prawosławnemu z Grodna. Mniszki przebywały tu w latach 1867-1915. Na początku XX wieku wzniesiono szereg nowych budowli na terenie zespołu, m.in. klasztor żeński, tzw. "zieloną daczę" i cerkiew.

Styl: cerkiew zbudowana w stylu neoromańskim, układem brył i wnętrza nawiązująca do bazyliki starochrześcijańskiej.

CSD: OPISU: do ściany szczytowej każdej nawy przylegają absydy /środkowa największa/. Na wysokich, licowanych ciosami kamiennymi cokołach zakończone gzymsem jw. Osie wydzielone płaskimi lizenami bez dekoracji. Na osiach okna prostokątne, zamknięte półkoliście. Wnętrze: trójnawowe, nawy rozdzielone półkolistymi arkadami na 8-bocznych kolumnach z głowicami kostkowymi z dekoracją tarczową z krzyżem greckim. Nad arkadami gzyms, wyżej rząd półkoliście zamkniętych okien. W ścianie zach. szeroki, zamknięty odcinkowo otwór do kruchty, wyżej półkolistą arkadą otwierającą się na chór muzyczny.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach, wnętrze wyposażenie, instalacje)

Sytuacja: zespół poklasztorny usytuowany jest na niewielkim wzniesieniu w południowej części wsi. Cerkiew zlokalizowana jest w północnej części założenia, na północny wschód od kościoła, po południowej stronie drogi do Jaczna. Orientowana, prezbiterium w części wschodniej, fasada od zachodu - obecnie przed cerkwią tereny boiska szkolnego. Materiał i konstrukcja: murowana z cegły ceramicznej pełnej, na cokole licowanym ciosami kamiennymi. Nietynkowana - poza niektórymi elementami detalu architektonicznego /półkolumny, pilastry, lizeny/. Obraz portyku. Ściany wewnętrzne tynkowane, malowane. Dach w części nawy głównej dwuspadowy, pobity blachą, więźba drewniana, krokwiowo-stolcowa, w nawach bocznych dachy pulpitowe, w cz. prezbiterialnej półkopuły. Posadzki z płytek ceramicznych wzorzystych. Stropy na belkach stalowych, odeskowane. Rzut, bryła: kościół na rzucie prostokąta zamkniętego od wschodu trzema absydami półkolistymi. Trójnawowy, nawy rozdzielone ośmiokątnymi filarami. Od zachodu na osi nawy środkowej przedsionek flankowany dwoma czworokątnymi aneksami na osiach naw bocznych, w zachodnim - klatka schodowa. W elewacji frontowej na osi środkowej domek portalowy na rzucie kwadratu. Bryła rozczłonkowana - poszczególne części odpowiadają elementom rzutu, bazylikowa. W części prezbiterialnej - podpiwniczenie. Elewacje: elewacja zachodnia /frontowa/ - trójosiowa, na wysokim cokole licowanym ciosami kamiennymi. Część środkowa wyższa, wyznaczona przez nawę główną. Na osi domek portalowy którego fasada ujęta w parę pilastrów podtrzymujących trójkątne zwieńczenie obwiedzione gzymsem kostkowym. Na osi wejście zamknięte półkoliście, w opasce, nad nim w tondzie symbol Chrystusa. Drzwi drewniane, dwuskrzydłowe z nadświetlem, płycinowe pełne. Nad domkiem portalowym w kondygnacji drugiej triforium rozdzielone parą pseudoromańskich półkolumnienek. Cała oś środkowa ujęta w parę lizen dekorowanych pionowym rzędem prostokątnych płycin. Trójkątny szczyt obwiedziony gzymsem kostkowym. Na osiach skrajnych, jednokondygnacyjnych otwory okienne w kształcie wydłużonych prostokątów zamkniętych półkoliście. Elewacja ujęta w parę lizen jw. Gzyms kordonowy rozbudowany, pas dolny z ustawionej ukośnie cegły, na kroksztynach, wyżej kostkowy. Elewacja północna - sześćosiowa, na wysokim cokole z ciosów kamiennych, dwukondygnacyjna. Osie na obu kondygnacjach rozdzielone lizenami dekorowanymi pionowymi pasami czworokątnych płycin, obydwie kondygnacje zwieńczone rozbudowanym gzymsem jw. Na osiach biforia pseudoromańskie z półkolumnami o kostkowych kapitelach. Elewacja południowa analogiczna - na skrajnej osi zachodniej - wejście do nawy bocznej - drzwi analogiczne jak w domku portalowym. Elewacja wschodnia -

14. Kubatura 3780 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 756 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne cerkiew klasztorna	17. Użytkowanie obecne cerkiew
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Obiekt w remoncie od 1985 r.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

- Z. Piłaszewicz, Różanystok, kościół i klasztor podominikański. Studium historyczno-architektoniczne, Białystok 1971, mps PIZ.
- Wołyniak, Wiadomości o dominikanach prowincji litewskiej, cz. I, Kraków 1917.
- W. Bujnowski, Powiat sokólski, jego przeszłość i stan obecny, 1939.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Wypełnił

mgr Janina Poskrobko
XII.1988 r

26. Sprawdził

1. Miejscowość

Różanystok

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

cerkiew prawosławna

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Fotografie

Wkładkę założył: mgr Janina Poskrobko, XII.1938 r
(imię nazwisko, data)

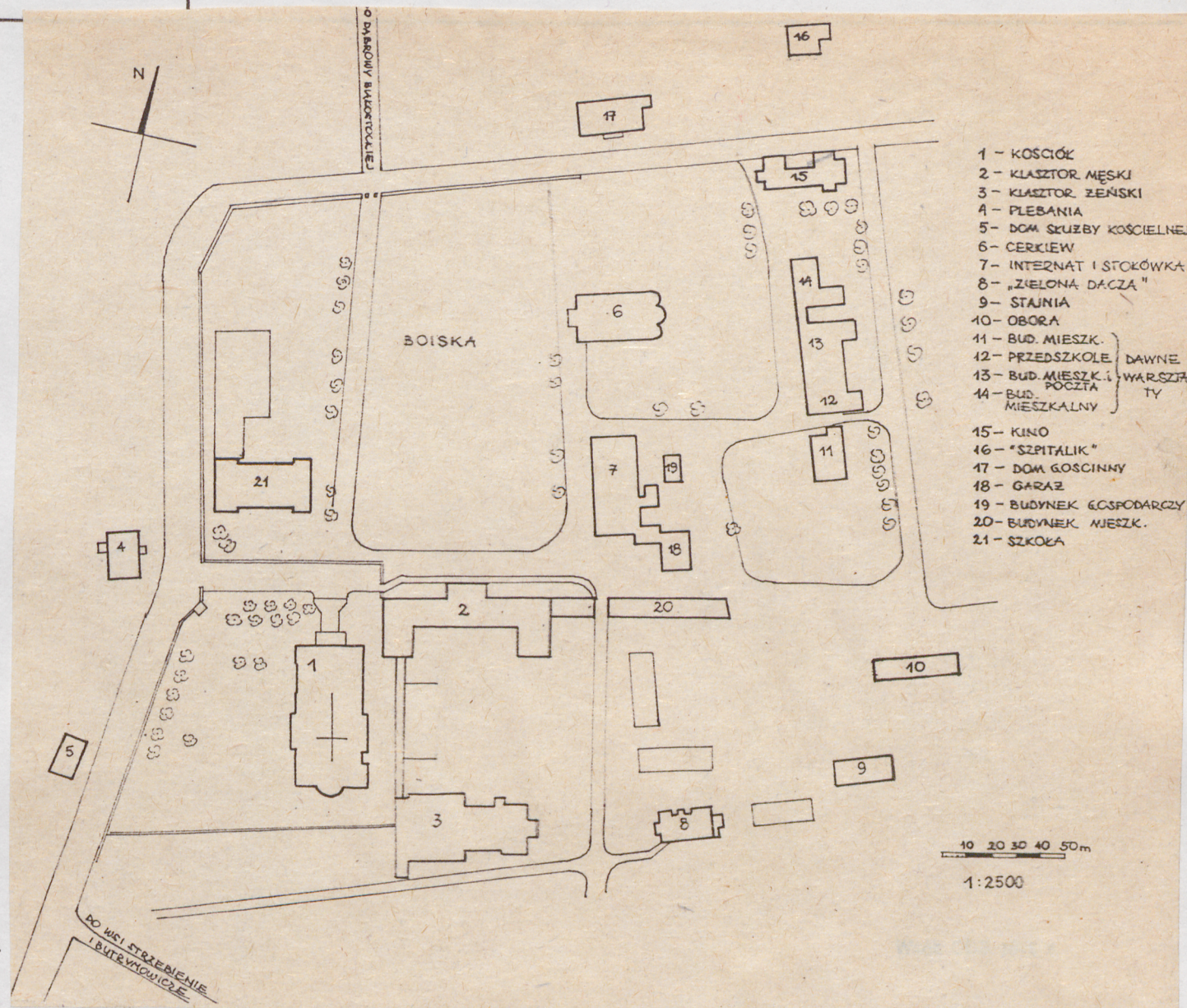
Miejsce przechowywania negatywów: BBiDZ w Białymstoku

LZGraf. Biała Podl. z. 759 90 5000

1. Miejscowość

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Wkładkę założył: _____
(imię nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: _____

LZGraf. Biała Podl. z. 759 90 5000